

Lärarhandledning:
Martin Luther *och reformationen*

Författad av Jenny Karlsson

Artikelnummer: T41419

Ämnen: Historia, Religionsvetenskap

Målgrupp: Grundskola 4-6

Speltid: 15 min

Produktionsår: 2013

INNEHÅLL:

Centralt innehåll

- Det centrala innehåll från LGR 11 som matchar filmen.

Kunskapskrav

- De kunskapskrav du kan jobba mot med utgångspunkt i filmen.

Begreppsbanken

- En lista med utmanande ord och begrepp från filmen och förslag på hur du kan arbeta med dem.

Frågebanken

- Olika typer av frågor att jobba med i helklass, i grupp eller individuellt.

Övningsbanken

- Länkar och övningar som hjälper dig att jobba vidare med filmens innehåll.

Centralt innehåll som kan kopplas till filmen.

Historia, åk 4-6:

- Reformationen och dess konsekvenser för Sverige och övriga Europa.

Kunskapskrav som kan kopplas till innehållet:

Historia, åk 6:

Eleven har kunskaper (*grundläggande, goda, mycket goda*) om historiska förhållanden, skeenden och gestalter under olika tidsperioder och kan visa det genom att föra resonemang om orsaker till och konsekvenser av samhällsförändringar. Eleven kan använda historiska begrepp i sina resonemang.

Begreppsbanken

Här finns en lista över svåra ord i filmen. Gå igenom dem tillsammans med klassen innan ni ser filmen eller låt eleverna jobba med dem efteråt.

Låt eleverna parvis klippa ut orden och låta dem para ihop rätt ord med rätt förklaring. Öva så länge det behövs. Låt dem sedan skapa begreppskedjor av så många ord som möjligt och berätta för varandra muntligt. Gör som skriftlig övning om du vill.

Kopieringsunderlag:

<i>Reformera</i>	Förnya, förändra, förbättra
<i>Avlatshandel</i>	handel med brev man kunde köpa av kyrkan för att få syndernas förlåtelse
<i>Teser</i>	Påståenden
<i>Rättesnöre</i>	Vägledning, förebild
<i>Munk</i>	Manlig person som bor i kloster
<i>Teologi</i>	Läran om gud, religionsvetenskap
<i>Katolska kyrkan</i>	Ett kristet samfund, den kyrka Sverige tillhörde sen medeltiden
<i>Frälsning</i>	Människan blir räddad från synd och lidande

Kopieringsunderlag (fortsättning):

<i>Påven</i>	Titeln för biskopen av Rom, tillika Katolska kyrkans högste ledare
<i>Avlatsbrev</i>	Brev som kyrkan sålde till dem som ville ha syndernas förlåtelse
<i>Bikta sig</i>	Att berätta för en präst om sina synder
<i>Skärselden</i>	En slags reningseld där man trodde själarna som behövde renas befanns sig innan de kunde komma till himlen
<i>Revolutionära</i>	Upproriska
<i>Kättare</i>	En person som inte tyckte som kyrkan
<i>Mässa</i>	Gudstjänst
<i>Bannlysning</i>	Uteslutning ur kyrkan
<i>Bulla</i>	Ett meddelande från påven

Kopieringsunderlag (fortsättning):

<i>Feodalherrar</i>	Adelsherrarna som ägde det mesta
<i>Celibat</i>	Leva utan partner och sex, ofta i kloster
<i>Kloster</i>	Bostad för munkar och nunnor
<i>Protestantismen</i>	En inriktning av kristendomen
<i>Sekulariserad</i>	Inte religiös/kyrklig
<i>Katekesen</i>	En lärobok om kristen tro. Martin Luther skrev "Lilla" och "Stora" katekesen

Frågebanken

- Vad hände 1517?
- Vad var Martin Luther kritisk mot i sina teser?
- Vem är chef över den katolska kyrkan?
- Hur kunde kontakten med gud ske enligt katolska kyrkan?
- Hur fick man tag på ett avlatsbrev?
- Vad var ett avlatsbrev?
- Vad innebar det att få tag på ett avlatsbrev?
- Varför sålde man avlatsbrev, tror du?
- Vad hände när Luther spikat upp alla 95 teserna?
- Vilket språk skrevs teserna på ursprungligen?
- Hur kom det sig att så många kunde ta del av och läsa teserna? Hur tror du det skulle gått om inte så många hade läst dem?
- Vad menade Luther med att bränna påvens bulla?
- Varför blev Luther kidnappad? Varför fick han ett tacknamn?
- Vad hade hänt när Luther återvände till Wittenberg?
- Varför gjorde bönderna uppror tror du?
- Vad var det som var så bra med att Luther hade översatt hela bibeln till tyska?
- Vad hette den svensk som hade studerat för Martin Luther? Vad gjorde han när han kom tillbaka från Tyskland? Vem var han vän med?
- Vad bestämdes på ett kyrkomöte 1527?
- Vad blev det för skillnad i kyrkan när Laurentius Petri blev ärkebiskop?
- När blev bibeln översatt till svenska? Vad kallas den?
- På vilket sätt förändrade Gustav Vasa Sverige? Ser vi någon konsekvens idag av hans beslut?
- Vad hände genom reformationen i många länder i Europa?
- Hur gjorde Gustav Vasa för att betala tillbaka sin skuld till Tyskland?
- Varför tror du han gjorde så?
- Varför drogs Sverige in i flera krig under 1600-talet?
- Vad kallades det mest omfattande kriget?

Övningsbanken

1. **Diskutera på vilka sätt Gustav Vasa förändrade Sverige och vilka konsekvenser ser vi än idag?**
2. **Diskutera hur Martin Luthers teser kunde få så stor spridning och vilka konsekvenser vi ser av det idag?**
3. **Hur sprids information idag?**
 - Vilka sätt finns det?
 - Vilka för- och nackdelar finns det?
4. **Ta reda på mer om boktryckarkonsten.**
 - Vilka förändringar skedde?
 - Diskutera hur den påverkat oss än idag.
5. **Diskutera olika perspektiv på avlatshandeln?**
 - Vilka tyckte det var bra/dåligt? Varför?
 - Skriv insändare för- eller emot avlatshandel.

Mer om:

Martin Luther och reformationen

<http://www.so-rummet.se/content/martin-luther-och-hans-ideer-mellanstadiet>

<http://www.so-rummet.se/content/reformationen-pa-5-min-mellanstadiet>

Reformationen i Sverige, Vasatiden

<http://www.so-rummet.se/content/gustav-vasa-och-reformationen>

<http://www.so-rummet.se/content/vasatiden-oversikt-mellanstadiet>

<http://www.so-rummet.se/content/vasatiden-reformationen-och-upptacktsresor>

Boktryckarkonsten

<http://www.so-rummet.se/content/medeltiden-del-9-av-9-boktryckarkonsten-och-renassansen>